

**Den styrkede pædagogiske læreplan
Livstræet
Børnehaven**

Natur, Udeliv og Science	2
Krop, Sanser og Bevægelse	4
Kommunikation og sprog	5
Alsidig personlig udvikling	6
Social udvikling	8
Kultur, æstetik og fællesskab	10

Natur, Udeliv og Science

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaring med at genkende og udtrykke sig om virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I Livstræet oplever børnene

- naturen som en fantastisk, udfordrende og varieret legeplads
- naturen som et udviklende og lærerigt sted
- tryghed og glæde i naturen
- viden gennem sansning; eks. varme, kulde, vægt, antal og rumfornemmelse
- økologiske sammenhænge
- årstidernes skift
- at naturen er opfindsom og vidunderlig
- forskellige slags natur og naturfænomener
- naturen som et rum for fantasi og viden
- at være uden "legetøj" – men vi har reb, værktøj, ståltråd og naturbøger med
- at tegne og skrive i sand og jord med fingre og med pinde

I Livstræet lærer børnene

at vi er gæster i naturen og skal opføre os med respekt for den
at kende forskel på levende og dødt
at behandle dyr ordentlig
at bruge naturens materialer til leg, kreative ting og som mad
at så, luge og høste i vores egen køkkenhave
at se muligheder for bevægelse

Hvad gør vi?

Går ud i naturen de fleste dage
Har masser af tid til fordybelse/undersøgelse
Glæder os sammen og griner
Går på opdagelsesture
Snakker om vejr, planter, dyr og det vi oplever
Laver forhindringsbaner i naturligt terræn

Eksempel:

Spiser blåbær, fanger vanddyr og tager smådyr op i hånden
Ser at vanddyrene fanget i saltvand og i ferskvand er forskellige
Kigger i bøger for at se hvad vi fundet
Griber børnenes undren over naturfænomener
Er stille og lytter – de voksne hjælper med at skærpe sanserne i naturen

I forhold til bæredygtighed, så snakker vi med børnene om at ikke sløse med ressourcer. Det gælder eksempelvis vandforbrug, papir, mad og mælk. Vi har også affaldssortering hvor der sorteres i pap, papir, plast, glas, metal, farligt affald, kompost.

I forhold til science, så giver vores dagligdag ude i naturen og på vores 2,5 tønder land store legepladsen en god baggrund for at lave mange naturvidenskabelige forsøg.

Børnene har selv leget med vand, mudder, pinde, sten, mos m.v. De har også fundet en masse dyr og dyrespor, og smagt på spiselige planter.

Når vi laver voksenstyrede forsøg bruger vi ofte følgende model:

- Hvad tror I sker?
- Vi laver forsøget
- Hvad skete og hvorfor?

Det vi undersøger er f.eks. vand, is, sne, dyreadfærd, planter og nedbrydning.

Vi tæller ting og hinanden og lærer former, som trekant, firkant og cirkel.

Eksempel:

Vi kaster med ting som har forskellig vægt og ser hvor langt de kommer
Vi styrer vand, laver kanaler og laver dæmninger

Krop, Sanser og Bevægelse

Det pædagogiske miljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Det pædagogiske miljø skal understøtte at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

I Livstræet oplever børnene

- At få mangfoldige, spændende fysiske udfordringer som giver dem:
- stærke muskler
- god koordination
- god balance
- god kondition og sundhed
- bliver børnene glade for at bruge deres krop – det skal være sjovt at bevæge sig
- udvikler børnene respekt for egen og andres kropslighed
- lærer børnene om kroppen og kroppens funktioner
- bruger børnene alle sanser i naturen
- får børnene lov til at slå sig i risikoorienteret leg
- lærer børnene at cykle uden støttehjul

Hvad gør vi?

Daglige, planlagte og spontane motoriske udfordringer – se bevægelsespolitik (DGI)

Engagerede og aktive voksne, som er gode rollemodeller for børnene

Snakker om sundt – usundt, og dyrker økologisk

Spiser bær og blade fra naturen

Snitter med kniv og laver kreative aktiviteter som styrker finmotorikken

Laver sang- og bevægelseslege

Laver sansemotorisk træning

Laver gymnastik i gymnastiksal/knasten og ude, og bader i svømmehal.

Opfordrer og hjælper børnene til at klæde sig på efter vejret

Snakker om kroppens dele og funktion

Eksempel:

Vi klatrer, løber, ruller, hopper, tumler, kælker, glider og cykler.

Laver motorikbaner ude og inde, som alle skal prøve

Spiser skovsyre og nye bøgblade

Kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og idéer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I Livstræet oplever børnene

At de stimuleres til at udvikle et sprog og ordforråd så de kan:

- give udtryk for sig selv som person, sætte ord på oplevelser, tanker, ønsker, følelser og behov
bruge sproget i leg
- udvikle sproglig kreativitet
- bruge sproget som hjælp til at løse konflikter
- sige til og fra verbalt og nonverbalt, samt lytte til og forstå andres udtryk
- Aflæse andres kropssprog og mimik
- opleve glæde ved fortællinger, bøger og oplæsning
- være positivt nysgerrige over for bogstaver, tal og bøger
- tælle 10 ting

Hvad gør vi?

Skaber plads og mulighed til leg for alle børn

Er gode sproglige rollemodeller

Bruger sproget i hverdagssituationer, sætter ord på mange ting og har et alsidigt sprogbrug

Voksenstyrede, alderssvarende aktiviteter med fokus på sprog

Giver rum og tid til samtaler, ikke kun beskeder

Lytter til børnene og evt. hjælper dem til at sætte ord på det de vil udtrykke

Retter forskellige slags talefejl med positiv gentagelse

Hjælper børnene til at sætte ord på i konflikter der går i hårdknude

Leger med sproget i rim, remser, sange, teater/teatersport og med humor

Støtter op og inspirerer når børnene viser interesse for bogstaver og skrivning

Giver svar på spørgsmål - i forhold til børnenes udviklingsniveau

Søger viden i bøger om ting der interesserer dem, f.eks. i naturbøger

Læser højt og indimellem udpeger læseretning og enkelte ord

Læser dialogisk, også på ture i naturen

Styrker indlæring af sange samt rim og remser med bevægelser og fagter

Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og ukendte måder og får tillid til egne potentialer. Det skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, samt social og kulturel baggrund

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børnene imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I Livstræet oplever børnene

At de stimuleres og støttes til at være:

- individer med godt selvværd, humor og gå-på mod
- selvstændige, selvhjulpne, modige og harmoniske
- gode problemløsere, så de ser forhindringer som udfordringer
- stærke og alsidige
- aktive socialt og kulturelt for at få personlige erfaringer
- gode til fordybelse og koncentration
- mentalt stærke, så de oplever sig selv som en der kan klare meget = Robusthed
- gode til at tage ansvar for sig selv
- gode til at mærke egne grænser og kunne sige til og fra
- individer som oplever sig som værdifulde deltagere i og medskabere af et socialt og kulturelt fællesskab
- se muligheder i steder for begrænsninger

Hvad gør vi?

Vi går ud i naturen hvor der er meget plads og minimalt med støj og forstyrrelser

Engagerede og stimulerende voksne, der får børnene til at føle sig værdsat og giver tryghed

Tilbyder udfordringer for det enkelte barn, både motorisk, sprogligt, socialt og mentalt

Tilbyder udfordringer i barnets nærmeste udviklingszone

Respekterer barnets personlighed

Praktiserer "Frihed under ansvar" - tænk selv - få regler

Eksempler:

De voksne bruger humor og skaber en god stemning – så er det lettere at klare svære ting og personlige forhindringer

Børnene skal, efter evner, selv tage tøj på og pakke rygsæk

Børnene står frem foran andre – overskrider egne grænser, både mentale og fysiske – ved rundkreds, gymnastik og teatersport

De voksne "presser mildt på" for at overvinde nogle børns tilbageholdenhed

Vi har fælles legedag med andre fribørnehaver

Social udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse

I Livstræet oplever børnene

At de stimuleres til at udvikle følgende evner:

- samarbejde med andre
- knytte venskaber
- lytte til hinanden og aflæse hinandens kropssprog
- føle empati
- lege rollelege og organisationslege
- vise hensyn til andre individuelt og i varierende grupper
- løse konflikter
- vente på tur
- hjælpe og drage omsorg for hinanden

Hvad gør vi?

Børn og voksne drager i samlet flok ud i naturen

Vi laver bevægelseslege med fokus på det sociale

Engagerede, nærværende og sociale voksne som gode rollemodeller

Lader børnene selv løse de konflikter de kan klare, efter individuel vurdering

Går hånd i hånd og snakker til og fra skoven

Skaber gode betingelser for rolleleg og organisationsleg

Skaber gode relationer til børnene

Holder samlinger med snak, sang, lege og bevægelse

Eksempler:

Hulebyggeri i skoven - en samarbejdsøvelse

Vennegyngende - ydelse og nydelse

Barn til barn-massage

Voksen til barn-massage

Vi har aldersblandede grupper så børnene både kan føle sig såvel store som små uanset placering i egen søskendeflok

Vi har også børnene opdelt i alders-grupper, for at kunne udforme aktiviteter efter børnenes nærmeste udviklingszone.

Børnene skal føle sig anerkendt og respekteret af såvel børn som voksne

Børnene skal opleve tryghed og tillid i deres relation til både børn og voksne

Børnene skal stimuleres til at blive aktive deltagere i demokratiske processer

Kultur, æstetik og fællesskab

*Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i
ligeværdige og
forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle
baggrunde, normer, traditioner og værdier*

*Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange
forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som
stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at
børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og
medier*

I Livstræet oplever børnene at:

Få en række oplevelser, som bringer dem viden, indsigt og erkendelse gennem sanser og følelser.

De skal bl.a.:

- opleve sig selv som en del af børnehavens kultur med leg og bevægelse
- opleve sig selv som skabende og at der er uendelige muligheder
- synes det er sjovt at være nysgerrige, eksperimenterende og fantasifulde
- opleve at det man laver bliver respekteret og har værdi
- hente inspiration i andres kreativitet
- generelt opleve naturen som en vigtig del af vores kultur i børnehaven

For at nå dertil skal børnene:

møde voksne, der formidler kultur på en levende og engageret måde ved selv at synge, læse, lege med sproget, klæde sig ud, lege og pjatte.

møde voksne der støtter dem i at afprøve forskellige udtryksformer og inspirerer børnene til at arbejde på deres egne måder.

have adgang til materialer og redskaber, bl.a. bøger, legetøj, udklædningstøj, tegne- og formematerialer, skovle, save, hamre, snitteknive og så selvfølgelig alle naturens materialer.

deltage i kulturelle traditioner og lokale kunstneriske tilbud

Hvad gør vi?

Vi inddrager børnene i børnehavens traditioner, som jul, fastelavn, påske, høstfest og årstidstraditioner

Andre arrangementer som maddage, sommer- og julefester og bedsteforældredage

Udstilling af egne kreative ting

Flere forskellige museumsbesøg
Overleveret kultur, som sange, rim og remser, spil, fælleslege, lave mad og holde fest
Børnenes egen legekultur, masser af egen tid og rum. Det er her de virkelig oplever, sanser, føler og lærer noget.
Fælles lokale arrangement: Børneteater, skolemusical, koncert m.m.
Børnene prøver forskellige udtryksformer og materialer
Læser og fortæller historier
Tegne, skrive, klippe, male og arbejde med perler. Bruge ler og naturmaterialer
Færdigheder og teknikker. Gøre tingene på din egen måde. "Fejl" er o.k
Tilbereder egne grønsager og bruger naturens spiselige planter
Alle børn er med til sang og rytmik
Dramatiserer naturen og naturfænomener

I opfyldelsen af de styrkede pædagogiske læreplaner tager vi højde for, at Corona skaber nogle forbehold, der kan gøre sig gældende i forhold til fx. bedsteforældredag, arbejdsdage mm.

De steder hvor Coronarestriktionerne umuliggør de eksempler på aktiviteter vi har i beskrivelsen, bestræber vi os på at børnene bliver beriget med en lignende aktivitet der kan opfylde samme mål.